

vederea în curind, dar, cu toate acestea, își redactează în ascuns însemnările științifice destinate omenirii întregi.

Intenția acestor rinduri n-a fost de a da un răspuns categoric, ci numai de a ridica o problemă care are șanse de a fi dezbătută mai pe larg. Un răspuns original și concret va fi dat de dramaturgul însuși, odată cu premiera piesei „Galileo Galilei”. Prin umanismul profund care-l ridică pe Galilei deasupra condițiilor vitrege în care se zbate, prin optimismul care străbate situațiile tragice ale personajului, această lucrare dramatică a lui Brecht se înscrie între piesele așteptate cu un viu interes. Succesul ei, și mai ales succesul ei ca piesă „directă”, ar putea face ca ghilimelele de mai sus să dispară, iar formula dicotomică a lui Brecht să devină o clasificare curentă.

Stefan POPA

Jean Paul Sartre despre situația teatrului și dramaturgiei franceze

Cunoscutul scriitor francez Jean Paul Sartre a fost nu de mult oaspetele Moscovei. După vizita întreprinsă în R. P. Chineză, scriitorul francez, în drum spre patrie, s-a oprit și în Uniunea Sovietică unde a luat contact cu fruntașii vieții culturale din Moscova.

Cu acest prilej, un corispondent al revistei sovietice „Teatr” l-a solicitat pe J. P. Sartre să răspundă citorva întrebări privind situația dramaturgiei și teatrului francez contemporan.

În răspunsurile sale, scriitorul francez a făcut o cuprinzătoare caracterizare a actualei etape de dezvoltare a mișcării teatrale din Franța și, legată de ea, a dramaturgiei franceze. Jean Paul Sartre a relevat câteva din problemele fundamentale ale teatrului francez, legind rezolvarea lor de posibilitatea depășirii actualului moment de criză din viața teatrului care, după cum a precizat scriitorul, nu este determinat „de concurența între teatru și cinematograful. Dacă teatrul francez trece acum, atît pe plan artistic cit și pe plan comercial, prin cea mai grea criză din existența sa, aceasta se datorește dependenței sale prea strinse de structura burgheză a societății noastre”.

Jean Paul Sartre a subliniat că contradicțiile teatrului francez, generind și criza sa, rezidă în „însăși structura artei dramatice care cere ca aceasta să se adreseze tuturor, pe cînd ea aparține de fapt numai unora”.

După cum precizează scriitorul francez, publicul spectator al teatrelor pariziene se

reducе la un număr de 200—300—3000 de oameni, în cea mai mare parte reprezentanți ai marii burghezii franceze. Acest public își impune gusturile și preferințele, transformînd arta dramatică într-o simplă sursă de plăcere. De aceea, a subliniat J. P. Sartre: „teatrul nostru trebuie fie să dispară, fie să se supună unor transformări”, precizînd că „reforma teatrului dramatic solicită o schimbare a spectatorului, iar această schimbare impune promovarea unei noi politici teatrale”.

De altfel, problemei spectatorului, J. P. Sartre îi acordă o importanță primordială, considerînd-o cheie în depășirea etapei de criză: „Principalul este să găsim spectatorul. Toate celelalte probleme sînt secundare în raport cu aceasta, care este esențială”.

Criza teatrului francez oglindește și determină criza dramaturgiei. Schimbarea politicii teatrale va impune o modificare de structură a dramaturgiei, astăzi condiționată de gusturile spectatorului burghez, care vădește o predilecție accentuată pentru lucrările dramatice de tip pirandellian sau anouilhian. „Dramaturgii francezi au obosit să se adreseze unor oameni care nu-i ascultă”, spune J. P. Sartre. „Ei visează la o întoarcere a teatrului la obiectivele lui inițiale: să vorbească unor cercuri largi de oameni, despre frămîntările și năzuințele lor”. Scriitorul francez a relevat faptul că mulți dintre dramaturgii noi „vorbesc mult și des despre izolarea micului burghez, despre absurditatea existenței sale — singura critică a structurii noastre sociale, posibilă în prezența spectatorului burghez”.

O puternică influență exercită în ultimii doi ani, asupra dramaturgiei și teatrului francez, teatrul lui Bertholt Brecht. În mod special, a precizat Jean Paul Sartre, Teatrul Popular al lui Jean Vilar și tot grupul de dramaturgi și critici reunit în jurul lui, au găsit în arta lui Brecht: „o nouă și expresivă metodă de a rezolva problemele sociale în teatru”.

În cursul interviului, J. P. Sartre s-a oprit în special asupra activității Teatrului Popular al lui Jean Vilar și a „Centrelor de artă dramatică”, care jînțiază din 1947 în provincie (teatre de turnee), relevînd neconținuta lor strădanie pentru stabilirea unei punți de legătură între scenă și masele largi de spectatori.

În încheierea discuției sale cu corispondentul revistei „Teatr”, J. P. Sartre, referindu-se la succesul reputat de dramaturgia chehaviană în Franța, a remarcat: „...eroii săi (ai lui Cehov) care se sting încet, frămîntările lor, sentimentul nepuținței care îi încearcă, dar în același timp

firava speranță într-o lume mai bună care pâlpiie în inimile lor, găsesc un adinc ecou în Franța contemporană. Și noi ne simțim citeodată legați de mâini și de picioare, aproape neputincioși, și nouă ni se pare că înaintea noastră se deschide un viitor mai bun și mai luminos”.

Știri din . . .

U.R.S.S.

◆ Teatrele din Moscova și Leningrad au pășit pragul anului 1956, preocupate de îmbogățirea repertoriului cu cele mai reprezentative lucrări ale dramaturgiei sovietice și străine, contemporane sau clasice.

Firește, atenția teatrelor s-a îndreptat în primul rind spre dramaturgia sovietică, prezentă în noul repertoriu al teatrelor, atit prin reluări cit și prin lucrări care vor vedea pentru prima oară lumina rampei. Putem cita astfel: piesa lui A. Sofronov „Banii” (Teatrul Academic Mic); „Caleașca de aur” de L. Leonov și „Prietenul uitat” de A. Salinski (Teatrul Academic de Artă „M. Gorki”); „Ei își continuă drumul” de V. Lavrentiev și „Întilnirea” de N. Nikitin (Teatrul Mossoviet); „Duminică în zi de luni” de V. Dihovcin și M. Slobodski (Teatrul de Satiră); „Tată și fiu” de L. Tirina și „Soldații” de B. Bodrov (Teatrul Armatei Sovietice); „Pentru totdeauna” de B. Belobrodov și „A doua răsufelare” de A. Kron (Teatrul „Pușkin”, Leningrad), sau „Inimi îndărătnice” de V. Liubinski (Teatrul Țigănesc „Roman”).

Alături de lucrările dramaturgilor sovietici, în repertoriul noului an figurează și un număr important de piese ale dramaturgiei străine. Satira lui Jean Paul Sartre: „Nekrasov” se repetă la Teatrul de Satiră din Moscova și la Teatrul Lensoviet (Leningrad); Teatrul Armatei Sovietice, Teatrul Academic „M. Gorki” și Teatrul Academic „Pușkin” din Leningrad au reținut două lucrări ale dramaturgiei progresiste americane; piesa „Generalul Washington” de Howard Fast va fi montată pe scena Teatrului Armatei Sovietice, în timp ce piesa scriitoarei Lilian Helman „Cind cad frunzele în grădină” va fi pusă în scenă de Teatrul Academic „M. Gorki” din Moscova și Teatrul Academic „Pușkin” din Leningrad. Un spectacol care va trezi fără îndoială interesul spectatorilor sovietici se află în curs de pregătire la Teatrul Comsomolului Leninist. Este vorba de o dramatizare aparținind lui V. Vinicov și I.

Osnos, după cunoscuta epopee dramatică indiană a lui Șudrac „Cărța de argilă”. Noul spectacol va fi intitulat „Floarea de lotus”.

Spectatorii din Leningrad vor avea prilejul să facă cunoștință cu piesa scriitorului progresist italian Eduardo de Filippo: „Minciuna are picioare scurte” și cu comedia dramaturgului progresist spaniol Alejandro Casona, emigrat actualmente în Argentina: „Arborii mor fără să cadă”.

Ambele spectacole vor fi montate pe scena Teatrului Lensoviet.

Un loc important în noul repertoriu teatral îi revine și dramaturgiei clasice ruse și universale. Astfel, vom intilni pe afișul teatral o dramatizare după „Un cuib de nobili” de I. Turgheniev (Teatrul Academic de Artă „M. Gorki”), „Boris Godunov” de A. Pușkin (Teatrul Vahtangov), o dramatizare după „Foma Gordeev” de M. Gorki (Teatrul Vahtangov), „Spaniolii” de Lermontov (Teatrul de Dramă și Comedie), „Doctor în filozofie” și „Răposatul” de scriitorul sîrb B. Nusici (Teatrul Academic Mic și Teatrul de Dramă), „Mariana Stuart” de F. Schiller (Teatrul Academic „M. Gorki”), „Mariana Pineda” de Garcia Lorca (Teatrul Țigănesc „Roman”).

În mod special, trebuie relevată bogata prezentă a dramaturgiei shakespeareiene. În cursul anului 1956 vor fi puse în scenă: tragedia „Macbeth” (Teatrul Academic Mic), „Richard al III-lea” (Teatrul „Ermolova”), „Regele Lear” (Teatrul Transporturilor), „Poveste de iarnă” (Teatrul Academic „M. Gorki”), „Nevețele vesele din Windsor” (Mossoviet), „Cum vă place” (Lensoviet).

Aniversarea a 100 de ani de la nașterea lui Bernard Shaw va fi marcată de Teatrul Armatei Sovietice și Teatrul de Satiră din Moscova prin prezentarea comediei „Profesiunea doamnei Warren”.

Anglia

◆ Un deosebit succes de public înregistrează spectacolele Teatrului „Unity” din Londra cu piesa lui Leonard Peck, „În umbra svasticii”.

Pentru părțile largi ale populației londoneze, piesa lui Leonard Peck oferă o nouă posibilitate de cunoaștere și de protest împotriva politicii care a dus la semnarea acordurilor de la Londra și Paris, posibilitate pe care, de altfel, spectatorii o folosesc din plin, umplind seară de seară sala teatrului.

„În umbra svasticii” cunoaște aceeași